

Blandingshunden Lizzie var en problemhund

Ble Norges første hørehund

Da bastarden Lizzie (4) kom til Jørn Standal (44) i Nittedal for tre år siden, ble hun regnet som et særdeles utfordrende tilfelle. Nå er den sjarmerende og tillitsfulle tispenn blitt Norges første spesieltrenede hørehund, og kan være til stor hjelp for døve eller hørselshemmede.

HJEMMET-REPORTASJE

Tekst og foto:
Siri Walen Simensen

Lizzie ble født på Standal katte- og hundehotell i Nittedal. Hun ble plassert ut hos en barnefamilie, der hun bodde i sitt

første leveår. Men den viltre valpen nektet å lystre når hun ble kommandert, og hun stakk av etter eget forgodtbefinnende. Til slutt fikk eierne nok av villstyringen og leverte henne tilbake til Jørn Standal på katte- og hundehotellet, i håp om at han kunne lære henne å lystre.

– Min første tanke da Lizzie kom, var å jobbe med adferden

hennes generelt. Hun er en hund med høyt aktivitetsnivå, og jeg tenkte at hun var en passende utfordring for elevene på den ettårige hundeeinstruktørskolen vi har drevet, forteller Jørn.

Den overlykkelige og viljesterke hunden ble presentert som et håpløst individ, en såkalt problemhund.

– Hun var en utfordring, selv

for erfarne instruktører, sier Jørn og ler.

Han var i USA på 90-tallet og tok utdanning som trener for en ny gruppe tjenestehunder, nemlig såkalte hørehunder. Disse hundene dresseres til å hjelpe døve i hverdagen. Hvis røykvarsleren ringer, vekker hørehunden sin eier. Hvis det ringer på dørklokken eller banker på døren, vars-

**◀ VARS-
LER: Når
røykvars-
leren går,
er Lizzie
trenet opp
til å vekke
effektivt.
Hun gir
seg ikke
før Roger
setter
seg opp
i sengen.**

ler den ved å hoppe opp på fanget til den døde, for deretter å gå mot lydkilden.

Jørn likte søte Lizzie, og da det ble klart at familien ikke ville ha henne tilbake, satte han seg i tenkeboksen for å finne ut hva som skulle skje videre med henne.

– Ideelt sett er ikke Lizzie en hund man satser på som hørehund, fordi hun er så aktiv. Men samtidig har hun en stor fordel, for hun har fenomenalt god psyke og er ekstremt omgjengelig. Derfor bestemte jeg meg for å prøve å gjøre henne til vår første hørehund, forteller han.

Evnen og viljen til å ta kontakt med folk regnes som den viktigste egenskapen for en hund som skal hjelpe døde, og på det området er Lizzie en ener.

Lizzie overrasket alle

Lizzies utdanning som hørehund kan bety en revolusjon for mange døde i Norge. Siden hun er den første av sitt slag her til lands, er hun for et pilotprosjekt å regne. Mens de i USA og Storbritannia har lang erfaring i å trene hørehunder, er denne gruppen tjenestehunder ukjent for oss. Det håper Jørn Standal å gjøre noe med. Nå bruker han arbeidsvillige Lizzie til å demonstrere hvordan en hørehund jobber. Målet er å få frem flere slike hunder, som kan bli til hjelp for døde i hverdagen.

Hun er en logrende, firbent dame, sannsynligvis en blanding av setter og terrier, og hun elsker mennesker. Den rufsete terrierpelsen er brun som en melkesjokolade, og under luggen gjemmer det seg et uttrykksfullt og levende blikk.

Vi er på Standal katte- og hundehotell, og Lizzie sitter på kommando. Roger Mollan (28), som sammen med Jørn Standal har vært med på å trene Lizzie, sitter på en stol. Han har tatt på seg rollen som døvhørt.

Det banker på døren. Det første Lizzie gjør, er å spise ørene og hoppe opp i Rogers fang. Så løper hun mot døren. Det banker på enda en gang, og Lizzie løper tilbake til Roger og opp i fanget

hans enda en gang. Når hun går mot døren for andre gang, forsikrer hun seg om at Roger blir med henne. Hun får masse ros, og loerer lykkelig da døren åpnes.

Roger legger seg i sengen. Røykvarsleren settes i gang. I løpet av sekunder er Lizzie over Roger i sengen og jobber intenst for å få vekket ham. Hun gir seg ikke før han sitter i sengen.

Hun er også trenet til å varsle med én gang hvis vekkerklokken ringer. Og hvis den døde har satt klokken på en komfyr til å ringe når kaken er ferdig, sier hun fra da også. Har den døde en baby som gråter, reagerer hun på samme måte. Og sist, men ikke minst; hun varsler hvis den døde går tur i mørket og noen kommer bak ham eller henne.

– Døve opplever det ofte som skremmende at mennesker eller dyr kommer innpå i mørket, bakfra. En hørehund gjør dem tryggere, fordi de får et varsel og kan snu seg mot lyden for å se, forteller Jørn.

En klok hundedame

Lizzie er uten tvil en klok hund. Gjennom en dressurteknikk bygd på mild tvang, kombinert med positiv belønning, har hun lært seg alt en ferdig utdannet hørehund skal kunne. Blant annet apporterer hun automatisk – det vil si at hun plukker opp husnøkklene eller andre ting, hvis den døde mister dem uten å være klar over det.

– Lizzie har vært utplassert hos en døv dame i fire måneder. Deretter kom hun tilbake til oss. Tanken er å ha henne som demonstrasjonshund, forteller Jørn, som tok sin utdanning som «Master trainer of hearing dogs» i Denver i USA.

Å lære opp en hørehund i Norge koster rundt 270 000 kroner. Selve opplæringen av hunden tar cirka et halvt år, og deretter må den samtrenes med døve. Full oppfølging og regelmessig trening er nødvendig gjennom hele tjenesteperioden, forteller Lizzies eier.

I USA, hvor det pr. i dag er ca. 2000 hørehunder, er det gjort

**BANKER PÅ:
Lizzie nær-
mest stuper
opp i Roger
Mollans fang
når det ban-
ker på døren.**

**GÅR MOT
DØREN:
Lizzie går
bortom døren
for å sjekke
lyden nær-
mere. Så går
hun tilbake
til Roger, som
blir sittende
for å få
en endelig
bekreftelse
på at noen er
utenfor.**

**BEKREFTEL-
SEN: Lizzie
hopper opp
i fanget
én gang til,
som for å si:
Hundre pro-
sent sikkert,
far, det er et
menneske på
andre siden
av døren!**

**FAR BLIR
MED: Nå går
hund og eier
mot døren for
å åpne.**

en stor undersøkelse av hva hørehunder betyr for hørselshe-mede. Det er dokumentert at de gir økt livskvalitet. Døve personer som fikk gleden av å ha en hørehund hos seg, følte seg mindre deprimerede, mindre ensomme og mye tryggere. I tillegg ble de i bedre form og fikk et rikere sosialt liv. At aksjonsradiausen ble større, siden de ble mindre avhengig av andre, regnes også som viktig.

– Men hvem som helst skal ikke kunne få en hørehund. Hunden skal tas vare på på en forsvarlig måte, understreker Jørn Standal. ♦

siri-walen.simensen@bm-media.no

En hørehund kan varsle når

- dørklokken ringer.
- vekkerklokken ringer.
- røykvarsleren løses ut.
- telefonen ringer eller det tikker inn en SMS på mobiltelefonen.
- babyen gråter.
- vannet er ferdig kokt.
- inntrengere kommer inn i huset.
- folk kommer bakfra.
- noen snakker til eieren.